

Микола СЕНЧЕНКО

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ — ВЕЛИКА БРЕХНЯ НАШОГО ЧАСУ

Київ
Видавництво Ліра-К
2020

УДК 328 (477)
С 31

Сенченко М.І.

С 31 Парламентаризм — велика брехня нашого часу. Київ :
Видавництво Ліра-К, 2020. 206 с.

ISBN 978-617-7910-32-8

Ви тримаєте в руках книгу, що переверне вашу уяву про демократію й парламентаризм. Проведені автором дослідження й спостереження за політичною та економічною ситуацією в Україні дають змогу зробити висновок про імпотентність парламентаризму, наявність колоніальної адміністрації та ефемерність «демократичних реформ, яким немає альтернативи». Демократія, партії, гасла не привели жоден народ до щасливого життя. Україна йде до занепаду під натиском ліберальної демократії.

Тому тільки національний диктатор зможе скоротити та зупинити хаос, залучити до управління талановитих і чесних людей, налагодити трудовий і виробничий порядок, звільнити країну від ворогів і розкрадачів, спрямувати Україну на той шлях, який веде до свободи, зростання правосвідомості, державного самоврядування, величї та розквіту національної культури.

УДК 328 (477)

ISBN 978-617-7910-32-8

© Сенченко М.І., 2020
© Видавництво Ліра-К, 2020

ВСТУП

*Ще мине десяток років, і ви побачите,
що Європа приїде до нас не купувати
коноплі і сало, а купувати мудрість, яку
більше не продають на європейських ринках.*

М. В. Гоголь

Вибрані місця з листування з друзями
Санкт-Петербург, 1846. – С. 844

Після виходу у світ книги «Україна потребує диктатури»¹ багато знайомих, авторитетних і ні, намагалися мене переконати в тому, що тільки парламентаризм і демократія — шлях до квітучого життя в Україні. Висловлювання опонентів стосовно диктатури трактувалися як «повернення до тоталітарного минулого». Була й набагато різкіша критика. Це навело на роздуми: може я чогось не розумію в парламентаризмі й демократії, не бачу раціональних зерен, які бачать мої опоненти. Може парламентаризм і демократія дійсно дають змогу будувати «нову країну», чи «сильну Україну»? Адже ми бачимо на багатьох рекламних стендах (чи за новою модою — бігбордах), стрімку ходу Сергія Тігіпка до «сильної України» і задоволене обличчя новообраного президента, який закликає — «збудуємо нову країну». Чому тоді на бігбордах з красивим обличчям Голови Верховної Ради України В. М. Литвина бачимо напис «Вибирайте нормальних»? Ці зауваження і запитання змусили мене провести дослідження, щоб переконатися у своїй правоті, чи навпаки, в помилці.

Розпочавши, як мене вчили в аспірантурі, з аналізу літературних джерел і постановки завдання дослідження, я підійшов до практичного аналізу діяльності Верховної Ради України і був вражений результатами. На думку прийшло слово «лохотрон», масштаби якого навіть важко уявити. Невже політична еліта вважає нас такими дурнями, чи лохами, яких можна так безсоромно обдурювати, яким можна постійно брехати і вважати, що це буде продовжуватися нескінченно довго і, головне, безкарно. Адже стан справ з парламентаризмом і демократією в Україні — катастрофічний. А парламентаризм є великою брехнею нашого часу.

¹ Сенченко М.І. Україна потребує диктатури. — К.: КИТ, 2009. — 150 с.

Брехня стала нашою дійсністю. Це пов'язане з невидимою військовою, що ведеться проти нас. Сучасні дослідники відзначають, що «інформаційна вседозволеність», тобто свобода брехні, створює небезпечні перешкоди нормальної життєдіяльності людей, викликає утвердження помилкової громадської думки, дезорієнтує систему освіти, розбалансовує механізми суспільної і державної свідомості та управління.

Мета здорової думки — Істина. Є абсолютні істини. Вони вічні й однозначні. Ми відвертаємося від абсолюту, «розчиняємо» його в поміях вульгарних і «зручних» думок. Змішавши правду і брехню, неминуче потрапляємо в трясовину брехні.

Йдеться про зловмисну брехню, про брехню свідому або безвідповідально неусвідомлену. Країна тоне в напівправдивих промовах своїх малих і великих «вождів». Але напівправа — це особливо небезпечна брехня.

Різні види брехні разом спотворюють істину. Перший вид брехні — явне спотворення сушого і дійсного; другий — замовчування про головне або істотне, перевага другорядного і незначного; третій — неправильне тлумачення і підміна понять; четвертий — порушення логіки думок і висновків; п'ятий — посилення на недостовірні факти і неавторитетні думки.

Є ще брехня пристосовницька, тобто згода з брехнею того, хто рангом вище. Так ми погоджуємось і живемо з брехнею, яку нам нав'язує західна цивілізація про переваги парламентаризму і демократії. Але така брехня, як її не називай, залишається брехнею...

Щоб зруйнувати імперію брехні, що затверджується у нас, і повернути країні статус Держави Істини, необхідно вирішити заздалегідь декілька завдань, що готують внутрішні умови для виникнення натхненної творчої праці вільної особи і народів, котрим притаманне відчуття відповідальності. Для цього потрібно спершу не ображати їх на кожному кроці не визнанням їхньої історичної спадкоємності, забуттям величчя діянь їхніх рідних по крові і духу пращурів, не ображати неповнотою визначень їхню причетність до минулого рідного народу, що живе в кожній клітинці їх пам'яті. Але коли це відбудеться? Коли політики перестануть брехтати і почнуть нове життя?

І тоді згадалися події, що відбувалися після Французької революції. Ці події призвели до неочікуваних наслідків, розбудили французький народ...

Франція, Париж, початок ХІХ століття. Біля будівлі французької палати депутатів величезний натовп. Повз нього прошмигують депутати, а їм услід лунає тисячоголосе: «Брехуни! Злодії! Хабарники! Шахраї! Ледацюги!..»

Тоді, за свідченням сучасників, французьку палату депутатів бачили приниженою і забрудненою панамською історією, присоромлену нечуваним всесвітнім скандалом; представники народу і його законодавці ледве насмілювалися з'являтися на вулиці, боячись почути від роздратованого натовпу огидне прізвисько «злодій». Настали дні спокути. У пориві совісті, що прокинулася від сну, палата вирішила пожертвувати собою і відверто показати свою виразку, щоб усі бачили: у неї є, принаймні, мужність. У ті дні почесні діячі були вигнані з ганьбою як викриті у хабарництві, і пролунало нарешті те слово, якого так давно і з таким нетерпінням чекала країна. Воно належало досі багатьом невідомому депутату, але зі швидкістю електричного струму облетіло всю Францію і було зустрінуте скрізь, як передвісник нової ери і нового життя.

У короткій сильній промові депутат Кавеньяк без будь-яких приховувань, натяків, пом'якшень вказав на гангрену сучасного політичного життя республіки, яка не без підстав вважає себе передовим батальйоном людства. Ім'я цієї страшної хвороби, яка руйнує кращі тканини народного організму, — **продажність** і нахабне, безсоромне панування мішків, наповнених золотом. Усе продажне: слово, перо, переконання, міністерський портфель, сім'я, установа. Можна купити депутата і журналіста так само легко, як купують на бульварах повію.

Людині несила боротися зі спокусами багатства і життєвих насолод, вона жадібно позирається навколо, щоб відхопити ласий шмат і опинитися у круговерті задоволень... «Так жити не можна», — закінчив Кавеньяк свою промову.

І в дні спокути, дні пробудженої совісті ці прості слова відіграли історичну роль. Слухаючи їх, усі ніби стали свідками тієї знаменитої сцени, коли вогнем були написані слова погрози і загибелі на покритих пурпуром стінах вавилонського палацу...

Так жити не можна:

- **не можна витратити свої сили на братовбивчу війну;**
- **не можна з гордо піднятою головою йти до почестей і популярності, по трупах свого народу, втомлених, змучених, загиблих невдах;**

- не можна міряти грошима любов, щастя, повагу, честь;
- не можна забувати, що у людини є совість і торгувати нею...

Гроші — не панацея, є ще справедливість, є правда, почуття власної гідності. Це не просто слова, оскільки без них не існувало людське життя і не може існувати. До ганебної смерті, духовного виродження, до торжества тваринних інстинктів призводить виняткове схилення перед золотом. Придивіться до цього гамірного депутатського натовпу, придивіться уважно, чи побачите ви в ньому бодай одного, змереженого передчасними зморшками без злочину чи брехні.

Хіба не пробивається, як перший паросток, боязко і несміливо, через ревіння золотого теляти, проповідь любові, й замість торжествуючого «кожен за себе, дорога — сильному» хіба не чуємо ми наполегливого заклику до єднання? Людство втомилося від бурхливої діяльності накопичення, воно змучилося від погоні за земними благами. І хто знає, можливо, недалеко той день, коли люди пригадають визначні слова Овідія: «Низько пригинаючи голову, бродять по землі звірі. Але Бог дав людині піднесене обличчя і наказав звертати його до неба, де живуть правда і вічність»².

Не нагадає це вам, шановні читачі, що життя йде по колу, і, можливо, дуже скоро ми почуємо щось подібне від наших народних депутатів... Чи дочекаємось?

Дочекаємось! Як свідчить газета «Голос України» (16 листопада 2010 року, № 215): «Нині лише 5—10 відсотків людей довіряють Верховній Раді. За словами глави парламенту Володимира Литвина, потрібно докласти зусиль, щоб цей показник зріс хоча б до 20 відсотків. Бо того, що є, вочевидь недостатньо, щоб іти на наступні парламентські вибори. Про це Голова Верховної Ради Володимир Литвин заявив учора під час брифінгу.»

Наведу ще ряд висловів Володимира Литвина стосовно київської влади: «Вкрали все, що можна вкрати... Є команда хижаків, що пограбували Київ... Треба скинутися і відкупитися від частини політиків».

Яка жахлива констатація факту. Скоро, скоро настане час розплати за все... і тисячоголосе «Злодії! Хабарники! Шахраї! Ледацюги!..» лунатиме їм услід.

² Ротшильды, их жизнь и капиталистическая деятельность. Биографический очерк Евгения Соловьёва. — С.-Петербург, 1894. — С. 128 — 130.

РОЗДІЛ І

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЛОХОТРОН

Парламентський режим, втім, є ідеалом цивілізованих народів, хоча в його основу закладено психологічну хибну ідею, що багато людей, зібравшись разом, швидше дійдуть незалежного і мудрого вирішення, ніж невелика їх кількість.

Густав Лебон, «Психологія натовпу»

1.1. Суть парламентаризму

Демократія сучасного Заходу є супутницею лібералізму, який взагалі немислимий без неї. Саме вона є тим ґрунтом, з якого виростає ця чума. Її найбрудніший зовнішній вияв — парламентаризм.

Ще на початку ХХ століття К. П. Побєдоносцев (1827—1907), обер-прокурор Священного Синоду і вихователь імператора Олександра III, визначив парламентаризм як «велику брехню нашого часу». Через сто років можна зробити висновок, що, попри декларації про постіндустріальне суспільство, у схемі державного управління продовжує існувати «одна з найбрехливіших політичних засад», за визначенням К. П. Побєдоносцева. Ідея, що будь-яка влада належить народу і має підґрунтя у волі народній, усталена з кінця ХVІІІ століття, стала підвалиною парламентаризму.

У своїй праці «Велика брехня нашого часу»³ К. П. Побєдоносцев пише, що з часів Французької революції «впливає теорія парламентаризму, яка й досі вводить в оману силу-силенну так званої інтелігенції та проникла, на лихо, в російські безумні голови. Вона тримається в умах із затятістю вузького фанатизму, хоча брехня її з кожним днем викривається все виразніше перед цілим світом».

Це написано сто років тому. Проте сьогодні ми бачимо, що парламентаризм широко впроваджується на постсоціалістичному просторі та видається за єдино правильне вирішення державного устрою в умовах ліберальної демократії та ринкової економіки.

³ Побєдоносцев К. П. Московська збірка., 1901. — С. 46 — 51.

І в чому ж полягає суть теорії парламентаризму?

Коротко К. П. Побєдоносцев так характеризує парламентаризм: «Вважається, що весь народ на народних зібраннях творить свої закони, обирає посадових осіб, значить, виявляє безпосередньо свою волю та пускає її в хід».

Але ж на практиці парламентаризм, з яким ми зіткнулися, всюди інакший, позначений безвихіддю. Навіть у країнах з давніми демократичними традиціями і класичним парламентаризмом вибори зовсім не відображають волю виборців. Народні депутати не обтяжують себе узгодженням з поглядами і думками виборців, керуються власними розрахунками. Вони приходять до влади і залишають її не з волі народу, а тому, що тут головним чинником є або могутній особистий вплив або вплив сильної партії. Вони розпоряджаються усім надбанням нації на свій розсуд, роздають пільги й милості та утримують безліч бездіяльних людей за рахунок народного бюджету.

«До того ж вони не бояться ніякого осуду, — пише К. П. Побєдоносцев, — особливо якщо мають більшість у парламенті, яку підтримують роздаванням благодіянь та щедрою трапезою (за рахунок держави). Насправді міністри так само безвідповідальні, як і народні представники. Помилки, зловживання, довільні дії — щоденне явище у міністерському управлінні, та чи часто ми чуємо про серйозну відповідальність міністра? Хіба, може, раз на п'ятдесят років доводиться чути, що міністр стоїть перед судом, і найчастіше результат суду, порівняно з галасом урочистого судочинства, виявляється мізерним».

Наскільки точно відповідають ці слова реаліям нашого життя? Складається враження, що автор пише про сьогоднішню Україну. «Якби знадобилося справжнє визначення парламенту, — пише далі К. П. Побєдоносцев, — належало б сказати, що парламент є установою для задоволення особистого честолюбства і марнославства та особистих інтересів представників. Установа ця — не останній доказ самоомани розуму людського».

Далі йде детальніша характеристика парламентаризму й демократії: «На фронтоні парламентської будівлі красується напис: «Все для загального добра». Але це найбрехливіша формула. Все тут розраховане на служіння своєму я. І комедія виборів досі продовжує обманювати людство. Жалюгідне людство!.. Вибір має падати на розумного і здібного, а натомість падає на того, хто нахабніше сунеться вперед... цьому сприяє безліч легковажних, бай-

дужих чи умовлених виборців... Складність політичних питань вимагає надзвичайного напруження сил найздібніших і найрозумніших державних мужів... і рішення у таких питаннях можуть бути лише руйнівними для держави... саме нездорова частина населення мало-помалу долучається до цієї гри і нею розбещується, бо головним її мотивом є прагнення влади і наживи».

Коментарі зайві.

Що насамперед впадає в очі при розгляді парламентаризму, то це повна відсутність особистої відповідальності народних депутатів. Парламент ухвалює щось, наслідки чого можуть виявитися фатальними для долі України. То й що? Ніхто за це не відповідає, нікого не можна притягнути до відповідальності. Хіба, справді, можна вважати відповідальністю, коли після якого-небудь розпачливого краху уряд, винний у цьому, змушений буде піти? Або що певна коаліція партій розпадається і створюється нова коаліція? Або далі, що розпускається парламент?

До того ж так зменшується масштаб цих швидкозмінних «державних мужів», що врешті-решт на поверхні лишився тільки тип парламентського інтригана, вся державна мудрість якого вимірюється лише його здатністю склеїти ту чи іншу коаліцію (тобто здатністю до дрібного політичного геддлярства), яка тепер одна може стати базою для практичної роботи цих, з дозволу сказати, народних представників.

Та хіба взагалі хитка більшість людей може бути відповідальною за будь-що? Хіба не зрозуміло, що сама ідея відповідальності пов'язана з конкретною особою? Та й чи можна зробити відповідальним практичного керівника уряду за дії, спричинені і здійснені винятково внаслідок бажання чи уподобання безлічі людей, які ухвалили шкідливі для держави закони?

Адже всі ми знаємо, що завданням керівного державного діяча нашого часу вважається не стільки творче мислення та наявність творчого плану, скільки вміння популяризувати свої ідеї перед депутатським натовпом і виканючити їхню милостиву згоду на виконання його планів.

Хіба взагалі можна підходити до державного діяча з критерієм, що він обов'язково має однаково володіти як мистецтвом переконувати маси, так і здатністю мудро вирішувати державні питання?

Взагалі чи коли-небудь ви бачили, щоб натовп зрозумів велику ідею раніше, ніж практичний її успіх почав говорити сам за себе?

Та хіба будь-яка геніальна ідея в нашому світі не є наочним протестом проти відсталості мас?

То що ж робити державному діячу, якому не вдалося ніякими лестощами завоювати прихильність натовпу? Що йому лишається — купити цю прихильність? Чи через дурість своїх співгромадян відмовитися від того, що він вважає життєво необхідним? Чи він має піти? Чи, попри все, лишитися?

Людина з характером у такому разі потрапляє до нерозв'язного конфлікту між необхідним, на її думку, і звичайною пристойністю або, краще сказати, звичайною чесністю. Де тут пролягає межа між обов'язком, покладеним на тебе суспільством, і обов'язком, покладеним на тебе власною честю? Адже кожному справді талановитому міністру доводиться рішуче боротися з усіма спробами принизити його до ролі звичайного політикана.

І навпаки, хіба не зрозуміло, що якраз політикани за таких обставин відчуватиме себе покликаним «робити» політику саме тому, що врешті-решт відповідальним є не він, а якась невловима купка людей?

Хіба не зрозуміло, що парламентарний принцип більшості неминуче підриває саму ідею талановитого керівника? Невже справді знайдуться люди, які повірять, що в цьому світі прогрес зобов'язаний не інтелекту окремих індивідів, а розуму більшості?

Чи, може, хтось сподівається, що в майбутньому ми зможемо обійтися без цієї основної передумови людської культури? Хіба не зрозуміло, що, навпаки, саме зараз ця передумова потрібніша, ніж будь-коли.

Парламентарний принцип вирішення за більшістю голосів знижує авторитет особистості, а на її місце ставить кількість, закладену в тому чи іншому натовпі. Цим парламентаризм грішить проти основної ідеї аристократизму в природі, причому, звісно, аристократизм зовсім не обов'язково має уособлюватися сучасною змиршавілою верхівкою.

За суттю парламентської функції народний депутат має відмовитися від особистих інтересів, щоб бути виявом волі виборців. А насправді виборці самою дією обрання відмовляються від усіх своїх прав на користь обраного представника. Перед виборами кандидат у депутати у своїх промовах і програмі твердить про загальне добро, що він не що інше, як слуга і благодійник народу, про себе не дбає, забуде про себе і свої інтереси заради інтересів народу, своїх виборців.